

Förslag till reviderad

UPPHANDLINGSPOLICY FÖR LOMMA KOMMUN

Upphandlingspolicy för Lomma kommun anger mål för upphandling och inköp, miljökrav och sociala/etiska krav samt de regler, som under iakttagande av gällande författningar och anvisningar om offentlig upphandling m.m. gäller för kommunens upphandlingsverksamhet. Endast krav som kan kontrolleras får ställas i upphandlingar.

Lomma kommun har, genom utmärkelsen FairTrade City, åtagit sig att agera som en etisk konsument. Det betyder att produkter som uppfyller kraven för "Rättvisemärkt" eller motsvarande ska finnas tillgå i kommunens avtal.

Upphandlingar ska genomföras så att kommunen erhåller varor, tjänster och entreprenader med rätt funktion och kvalitet, som uppfyller miljö- och etiska krav. Totalkostnaden ska vara så låg som möjligt – när så är möjligt ska kostnadsanalysen baseras på livscykelkostnad.

Upphandlings- och inköpsverksamheten ska organiseras på ett effektivt sätt, så att arbetet kan utföras rationellt. Kommunstyrelsen fastställer upphandlingsorganisationen i Anvisningar för upphandlingsverksamheten.

Direktupphandlingar ska genomföras på ett affärsmässigt sätt och följa gällande riktlinjer för direktupphandling.

Miljömål och etiska/sociala mål

Till år 2020 ska minst 50 % av alla upphandlade produkter (varor och tjänster) vara märkta med tredjeparts miljömässiga och sociala hållbarhetscertifieringar, såsom Bra miljöval (naturskyddsföreningen), EU Ecolabel (Miljömärkning Sverige), FairTrade Sverige, KRAV, Certifierat Hållbart Fiske MSC, Svanen (Miljömärkning Sverige), TCO Certified (TCO Development) eller likvärdigt.

Miljökrav

Nationella modeller för hållbarhetskrav/miljökrav ska användas i första hand vid upphandling. Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier vid offentlig upphandling, inom respektive produktområde, ska följas.

Miljöhänsyn ska tas vid alla inköp av både varor och tjänster. Särskilt fokus på miljöhänsyn ska tas vid inköp av livsmedel, drivmedel, el, kemiska produkter, byggvaror, IT, fordon och transporter. Särskilt fokus ska också läggas på att minska utsläpp av mikroplaster från material och anläggningar.

Sociala/etiska krav

Vid all upphandling ska bedömning göras av om det föreligger risk för brott mot mänskliga rättigheter och grundläggande arbetsvillkor i produktionskedjan.

Med detta avses

AB x.B.

- ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182
- FN:s barnkonvention, artikel 32
- Den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet
- Den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet

Lomma kommun ska vara ansluten till SKL Kommentus Inköpscentral (SKI) för stickprovsinspektioner i leverantörskedjan.

A.B. L.B.

Förslag till

Anvisningar för upphandlingsverksamheten i Lomma kommun

Följande anvisningar för upphandlingsverksamheten gäller för genomförandet av upphandlingar utifrån lag om offentlig upphandling (LOU), övrig lagstiftning och av kommunfullmäktige fastställd upphandlingspolicy och avser organisation, förhållningssätt och arbetsmetoder.

Grundläggande förutsättningar för upphandlingsverksamheten är följande.

- Respektive nämnd/styrelse ansvarar för att upphandlingsverksamhet inom respektive verksamhetsområde hanteras utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU), övrig gällande lagstiftning, kommunens upphandlingspolicy och övriga styrdokument relevanta för upphandlingen.
- Upphandling görs med stöd av teknisk, juridisk och kommersiell kompetens
- Kommunens upphandlingsverksamhet skall präglas av bland annat kostnadseffektivitet, kompetens, samverkan och miljöhänsyn. Kommunens storlek som köpare skall utnyttjas genom att ramavtal tecknas i så stor utsträckning som möjligt.
- Kommunen anlitar en extern upphandlingsorganisation. Inom kommunen finns en upphandlingsstrateg som är kommunens kontaktperson gentemot den externa organisationen. Inför en upphandling ska den enskilde upphandlings-/ avropsansvarige kontakta upphandlingsstrategen
- Beställningar och avtal skall vara skriftliga
- De leverantörer som anlitas skall ha fullgjort sina skyldigheter avseende skatter och avgifter, vara kompetenta och kunna fullgöra sina åtaganden och skyldigheter
- Samverkan ska ske så långt det är möjligt, såväl inom kommunen, som mellan kommuner och andra organisationer, i syfte att nå samordningsvinster
- Miljökrav och sociala/etiska krav i kommunens upphandlingspolicy ska följas.

Affärsetik

Kommunens upphandlings- och avropsansvariga skall, som företrädare för kommunen, uppträda på ett affärsetiskt korrekt sätt gentemot kommunens leverantörer vad avser t.ex. konfidentiell information, intressekonflikter och gåvor. Ställningen som kommunens

AB L.B.

- företrädare i upphandlingsfrågor får inte utnyttjas för personliga inköp på andra förmånligare villkor än de som gäller för andra konsumenter.

Avtal

Upphandling genom ramavtal

Varor och tjänster som användes av flera förvaltningar skall upphandlas som ramavtal, även varor och tjänster som handlas frekvent i enskild förvaltning skall upphandlas som ramavtal. Målsättningen är att huvuddelen av kommunens förbrukningsmateriel och löpande tjänsteinköp skall ske på ramavtal. Ramavtal innebär att kommunen har träffat ett avtal med leverantören om successiva avrop under avtalsperioden med reglerade priser, kommersiella villkor och volymer.

Upphandlingsstrategen är skyldig att informera om vilka ramavtal som finns. Informationen skall finnas på kommunens intranät.

Upphandlings- och avropsansvariga är skyldiga att göra sig underrättade om vilka ramavtal som finns. Har ramavtal träffats skall dessa användas.

Ramavtal skall, om så är möjligt, träffas gemensamt med andra kommuner / intressenter. Samverkan skall företrädesvis gälla de produktgrupper som är störst i värde.

Kommunstyrelsen är ansvarig för samtliga träffade förvaltnings- och/eller kommungemensamma ramavtal. Ramavtalen är baserade på kommunen som en köpare och med kommunens totala inköpsvolym.

Ramavtalen gäller således för samtliga nämnder och förvaltningar. Eventuella avsteg kan endast beviljas av kommundirektören efter saklig motivering.

Upphandling utan ramavtal

De flesta varor och tjänster skall täckas av ramavtal. Vissa upphandlingsbehov är dock alltför speciella och sällan förekommande för att kunna omfattas av ett ramavtal.

Huvudprinciper är

- att upphandlingen skall planeras och om möjligt samordnas med annan och
- att upphandlingsstrategen skall konsulteras före upprättandet av anbudsinfordran.

Anvisningar för direktupphandling

Direktupphandlingar får från och med den 1 juli 2014 användas i större utsträckning än tidigare. Syftet är att göra offentliga upphandlingar mer effektiva.

- Från detta datum gäller att direktupphandling får användas när kontraktsvärdet uppgår till högst 28 % av det tröskelvärde som gäller för kommuner vid upphandling av varor

AB x B.

och tjänster (LOU 3 kap. 1 § första stycket 2) eller när det finns synnerliga skäl (LOU 15 kap 3 § andra stycket)

- Synnerliga skäl innebär synnerlig brådska orsakad av oförutsedda omständigheter som myndigheten inte påverka, förutse eller råda över. Exempel: Force majeure av typen brådskande upphandlingsbehov p.g.a. brand
- Redan existerande och tillämpliga avtal ska användas innan en ny direktupphandling genomföres
- Direktupphandlingar får genomföras av den som utsetts till delegat av respektive myndighet eller av verksamhetsansvarig
- Kontraktets värde ska beräknas
  - exkl. moms och
  - för hela avtalets löptid, d.v.s. inkl. förlängningsklausuler
- Man får inte göra avkall på affärsmässigheten. Vid samtliga direktupphandlingar oavsett värde skall konkurrensen utnyttjas.
- Information om kommande direktupphandlingar, vilkas värde uppskattas omfatta mer än 100 tkr, skall publiceras på kommunens hemsida
- Beakta de grundläggande principerna för all EU-rätt och för upphandlingsdirektiven:
  - principen om likabehandling, dvs. att behandla lika fall lika och olika fall olika,
  - proportionalitetsprincipen, dvs. att ställa krav på den nivå som motsvarar behovet,
  - principen om öppenhet, dvs. att uttrycka sig så att den som är normalt insatt i den bransch där köpet sker förstår,
  - principen om icke-diskriminering, dvs. att inte diskriminera någon på grund av nationalitet, samt
  - principen om ömsesidigt erkännande, dvs. att intyg och certifikat som har utfärdats av en medlemsstats behöriga myndigheter ska gälla också i övriga EU/EES-länder.
- Man ska anteckna skälen till att man gör direktupphandling och annat av betydelse om upphandlingens värde överstiger 100 000 kronor.

Checklista vid direktupphandling

- Kontrollera om kommunen redan har ett avtal som täcker ditt inköpsbehov.
- Kontrollera om andra förvaltningar samtidigt har samma inköpsbehov och samordna i sådant fall.

AB L.B.

- Begär skriftlig offert från tre-fyra leverantörer.
- Publicera information om direktupphandlingen på hemsidan, för det fall värdet överstiger 100 tkr.
- Ställ i din begäran krav på:
  - att leverantören inte har skatteskuld eller obetalda sociala avgifter och att leverantören har F-skattesedel,
  - betalningstid,
  - leveranstid (om relevant).
- Svarstiden ska vara ”rimlig”, i normalfallet tre veckor.
- Utvärdering:
  - Kontrollera att dina oundvikliga krav, enligt ovan är uppfyllda.
  - Jämför anbudet.
  - Gör sammanställning.
- Skriftligt beslut ska fattas om valet av leverantör. Man ska anteckna skälen till att man gör direktupphandling och annat av betydelse om upphandlingens värde överstiger 100 000 kronor
  - Om du fattar ditt beslut i egenskap av delegat, ska ditt skriftliga delegationsbeslut anmälas och anslås.
  - Om du fattar ditt beslut utifrån ditt uppdrag som verksamhetsansvarig, ska beslutet också dokumenteras enligt ovan.
- Skriv avtal/gör beställning av varan eller tjänsten. (Ingen avtalsspärr.)
- Underrätta samtliga anbudsgivare om beslutet snarast möjligt.
- Lämna dokumentationen i upphandlingen till diarieföring och arkivering.

Regler för uppföljning av etiska/sociala krav

Uppföljning av de sociala/etiska krav som ställs i en upphandling ska följas upp i två steg.

I första skedet ska en dialog ske med leverantören för att utröna hur denne tar socialt ansvar i leverantörskedjan för att sedan bedöma om det är tillräckligt för att uppfylla de ställda kraven.

Leverantören ska uppge

- om det finns en ansvarig för frågor som rör socialt ansvarstagande i leverantörskedjan
- om leverantören har kunskap om var produktionen sker i hela leverantörskedjan
- om leverantören har gjort en seriös riskbedömning av var i kedjan det finns risk för brott mot de mänskliga rättigheterna och grundläggande arbetsvillkor
- om leverantören ställer etiska krav på sina underleverantörer exempelvis genom uppförandekod

AB L.B.

- om leverantören genomför inspektioner hos underleverantörerna för att säkerställa att kraven följes och
- om leverantören har beredskap för att åtgärda problem och utveckla arbetet med socialt ansvar

Det andra skedet i uppföljningen av sociala/etiska krav genomföres genom inspektion, i de fall leverantören saknar rutiner för socialt ansvarstagande eller annan särskild anledning finns för att säkra kraven.

Lomma kommun är ansluten till ett ramavtal för stickprovskontroller via SKL Kommentus Inköpscentral. Inspektionsprotokoll utfärdas efter den genomförda kontrollen. För att få stickprovskontroll genomförd, via SKI, ska man kontakta upphandlingsstrategen på kommunledningskontoret.

Om leverantören saknar rutiner för socialt ansvarstagande ska åtgärdsplan begäras in. För det fall leverantör uppenbarligen brister i sina åtaganden kan avtalet med leverantören komma att sägas upp.

ASD. K.B.